

**Довідка про хід виконання
Програми економічного і соціального розвитку області
за підсумками I півріччя 2019 року**

Робота обласної державної адміністрації разом з іншими органами виконавчої влади та місцевого самоврядування, керівниками суб'єктів господарювання спрямовувалась на вирішення актуальних питань життєдіяльності регіону, виконання завдань Програми економічного та соціального розвитку, бюджету області.

У 2019 році до 39 функціонуючих **об'єднаних територіальних громад**, додалось ще 6: Озерянська, Борзнянська, Хмільницька, Киїнська, Новобілоуська, Вихвостівська, в яких 30.06.2019 відбулися перші місцеві вибори, обрано депутатів та голів об'єднаних територіальних громад в установленому законодавством порядку.

Також укрупнено 5 діючих ОТГ шляхом приєднання до них рад в межах перспективного плану. 11 місцевих рад області приєдналися до раніше створених ОТГ (до Вертіївської – 5 рад, Любецької – 1 рада, Михайло-Коцюбинської – 3 ради, Гончарівської – 1 рада, Деснянської – 1 рада). В цих 5 ОТГ 30.06.2019 відбулися додаткові вибори.

Очікують рішення ЦВК про призначення перших місцевих виборів ще 4 об'єднані в поточному році територіальні громади (Добрянська, Талалаївська (Ніжинський район), Понорницька, Сухополов'янська), яким надано висновки облдержадміністрації щодо відповідності Конституції та Законам України проектів рішень місцевих рад про добровільне об'єднання.

За I півріччя 2019 року всіма категоріями господарств вироблено валової продукції сільського господарства на суму 1104,0 млн грн, що становить 99,7% до відповідного періоду минулого року, в т.ч. у сільськогосподарських підприємствах – 541,1 млн грн (103,7%), господарствах населення – 562,9 млн грн (96,1%).

Прогнозоване очікуване валове виробництво зерна всіма категоріями товаровиробників – 4,4 млн т, що на 500 тис. т менше минулого року при прогнозованій урожайності 57,5 ц/га (68,8 ц/га в 2018 році).

За підсумками січня-червня 2019 року **індекс промислової продукції** становить 94,7% до відповідного періоду минулого року.

Зросли обсяги на підприємствах металургійного виробництва, виробництва готових металевих виробів, крім машин і устаткування (+46,7%), виробництві гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції (+7,8 %), на підприємствах добувної промисловості і розроблення кар'єрів (+4,6 %).

Допущене відставання до минулорічних обсягів на підприємствах з виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів (-7,3%), у виготовленні виробів з деревини, виробництві паперу та поліграфічної діяльності (-16,8%), машинобудуванні, крім ремонту і монтажу машин і устаткування (-24,7%), текстильному виробництві, виробництві одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів (-20,9%), постачанні електроенергії,

газу, пари та кондиційованого повітря (-3,8 %) та виробництві хімічних речовин і хімічної продукції (-2,6%).

Обсяг реалізованої промислової продукції за січень-червень 2019 року склав 16,95 млрд гривень.

Зовнішній товарообіг підприємств області з іноземними партнерами за січень-червень 2019 року склав 586,4 млн дол. США. Зовнішньоторговельні операції проводились із партнерами 122 країн світу. При цьому експорт товарів збільшився на 1,2 % (до 375,5 млн дол. США).

Найбільшу питому вагу в експорті мали наступні товарні групи: 49 % - зернові культури (+8,7% до січня – червня 2018 року), 10,8 % - готові харчові продукти (+38,3 %), 7,5 % – деревина та вироби з деревини (+1,3 %), 5,5 % - папір та картон (-46,1 %), 4,2 % - взуття (-16,6 %), 4,2 % - машини обладнання (+11,5 %).

Експорт товарів до країн Європейського Союзу збільшився на 30,1 % і становив 172,4 млн дол. США (45,9 % від загального обсягу експорту).

За I півріччя 2019 року за рахунок усіх джерел фінансування освоєно 3,2 млрд грн **капітальних інвестицій**, що на 17 % менше, ніж за відповідний період 2018 року.

Головним джерелом фінансування капітальних інвестицій залишаються власні кошти підприємств та організацій, за рахунок яких освоєно 74,8 % інвестицій. За кошти державного та місцевих бюджетів освоєно, відповідно 2,9 % та 10,3 %, частка кредитів банків та інших послуг становила 7,0 %.

У структурі капітальних інвестицій за видами економічної діяльності 50,7 % припадає на сільське, лісове та рибне господарство, 14,7 % – на промисловість, 10,5 % – на будівництво.

Загальний обсяг прямих іноземних інвестицій станом на 01.07.2019 склав 438,2 млн дол. США (на 01.01.2019 – 435,6 млн дол. США).

Обсяг виконаних будівельних робіт за I півріччя п.р. склав 651,2 млн грн, що у 1,8 рази більше, ніж за відповідний період 2018 року.

В експлуатацію введено 46,0 тис. м² загальної площі нового житла.

Станом на 08.08.2019 обсяг освоєних **державних капітальних вкладень** на будівництво, реконструкцію, ремонт об'єктів соціальної сфери склав: за рахунок коштів ДФРР – 12,9 млн грн; субвенції на розвиток окремих територій області – 139,6 млн грн; субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури ОТГ – 12,5 млн грн; на розвиток системи охорони здоров'я у сільській місцевості – 53,1 млн грн.

Продовжується реалізація бюджетної програми «Будівництво футбольних полів зі штучним покриттям в регіонах України». На реалізацію 11 об'єктів використано 7,7 млн грн. Збудовано 6 футбольних полів: 3 – у м. Чернігові, по 1 – у м. Прилуки, с. Володькова Дівиця Носівського району та с. Ніжинське Ніжинського району, по решті – роботи тривають.

На забезпечення належних санітарно-гігієнічних умов у приміщеннях закладів загальної середньої освіти («теплі туалети») передбачено кошти у сумі 38,1 млн гривень. Станом на 08.08.2019 використано 4,6 млн гривень.

За I півріччя 2019 року для забезпечення належного функціонування **систем водопостачання та водовідведення** за рахунок усіх джерел фінансування проведено роботи на суму 15,6 млн грн, на благоустрій міст, селищ та сіл з місцевих бюджетів профінансовано 182,5 млн, грн, на забезпечення експлуатації та технічного обслуговування житлового фонду та ліфтового господарства – 2,2 млн грн. На об'єктах підприємств централізованого теплопостачання проведено заходи з модернізації, заміни технологічного обладнання та мереж на 4,7 млн грн.

З метою підвищення рівня **енергоефективності** реалізуються ініціативи Уряду України щодо стимулювання населення до впровадження енергоефективних заходів. З початку 2019 року по Чернігівській області видано 568 кредитів на 32,76 млн грн. Відповідно до Програми стимулювання до запровадження енергоефективних заходів населення, об'єднань співвласників багатоквартирних будинків та житлово-будівельних кооперативів Чернігівської області на 2018-2020 роки з обласного бюджету відшкодовано 355,5 тис. грн

З початку року приватними домогосподарствами введено в експлуатацію понад 1100 кВт потужностей (29 нових об'єктів), які виробляють електроенергію з енергії сонця, а їх загальна кількість становить 134 об'єкти загальною потужністю 2,5 МВт.

ТОВ «Чернігівська генеруюча компанія» введено в експлуатацію нову когенераційну установку з виробництва електричної енергії потужністю 0,490 МВт та теплової енергії потужністю 0,739 Гкал, яка працює на твердому паливі.

Загальна потужність об'єктів, що працюють на альтернативних, відновлювальних джерелах енергії в Чернігівській області, становить майже 11,5 МВт і за I півріччя 2019 року ними було вироблено 49,2 млн кВт/год електроенергії.

Оборот роздрібної торгівлі (з урахуванням обороту фізичних осіб) за I півріччя 2019 року збільшився на 0,9 % і становив майже 9,1 млрд грн. У розрахунку на одну особу реалізовано товарів на суму 9,0 тис. гривень. З початку року у сфері роздрібної торгівлі та ресторанного бізнесу розширили присутність, розпочали діяльність понад 70 об'єктів.

Індекс споживчих цін у червні н.р. по відношенню до грудня 2018 року склав 103,4 %, в т.ч. на продукти харчування – 103,7 % .

За I півріччя 2019 року **підприємствами автомобільного транспорту** та фізичними особами-підприємцями перевезено 846,2 тис.т вантажів, що на 20,4% більше показника відповідного минулорічного періоду. Вантажооборот збільшився на 0,3% і становить 495,2 млн ткм. Пасажирським автотранспортом області перевезено 18,6 млн пас., що на 9,5% менше, ніж за відповідний період минулого року. Обсяг виконаного пасажирообороту зменшився на 4,9% і становить 259,8 млн пас.км.

У рамках реалізації заходів обласної Програми *розвитку малого і середнього підприємництва* на 2017-2020 роки здійснювалась підтримка молодіжних підприємницьких ініціатив, професійної діяльності жінок-підприємниць, залучення до підприємництва жителів сільської місцевості та осіб, які мають бажання розпочати власну справу, проводились різноманітні тематичні семінари, тренінги, Дні юридичної допомоги, Молодіжна школа бізнесу.

За січень-червень 2019 року надходження до місцевих бюджетів від діяльності *суб'єктів малого та середнього підприємництва* зросли порівняно з відповідним періодом 2018 року на 14,6 % і становили 1,27 млрд грн, що складає 47,2% від усіх податкових надходжень, які контролюються Державною фіскальною службою в області.

За даними Головного управління Державної фіскальної служби в області протягом I півріччя 2019 року було взято на облік понад 2,8 тис. суб'єктів підприємництва, з них 421 од. – юридичні особи (що більш, ніж в два рази перевищує кількість припинених (190 од.)) та 2402 - фізичні особи – підприємці (на 27,2 % перевищує кількість припинених (1888 од.)).

Продовжувалась робота щодо удосконалення *системи надання адміністративних послуг*, в тому числі безперебійного функціонування мережі центрів.

В регіоні створено та забезпечено функціонування 30 *центрів надання адміністративних послуг*, в т. ч. 12 – в територіальних громадах.

За I півріччя 2019 року кількість послуг, наданих через центри складає понад 347 тисяч, що на 31% більше, ніж за відповідний період 2018 року.

З метою покращення якості надання адмінпослуг для населення, приведення приміщень ЦНАПів до сучасних стандартів, співпрацюють з Програмою «U-LEAD з Європою» 12 ОТГ (Вертіївська, Бобровицька, Куликівська, Батурицька, Городнянська, Козелецька, Носівська, Сосницька, Іванівська, Ічнянська, Остерська та Холминська). Крім того, участь у Раунді 4-ї фази впровадження Програми «U-LEAD з Європою» будуть приймати ще 7 ОТГ: Линовицька, Малодівицька, Ніжинська, Новобілоуська, Парафіївська, Плисківська, Прилуцька.

Протягом I півріччя 2019 року райдержадміністраціями, структурними підрозділами облдержадміністрації та підпорядкованими ним установами успішно проведено 2705 *допорогових закупівель*. Укладено договорів на суму 84,7 млн гривень. Економія коштів становить 12,2 млн грн або 12,6 %. Питома вага коштів, використаних через систему ProZorro, складає 52,9 %. 834 обласних представники бізнесу (у тому числі і за межами області) прийняли участь у 6507 конкурентних електронних закупівлях, з них 767 учасників стали переможцями по 5550 процедурах та уклали договори на суму 2814,9 млн гривень.

За I півріччя п.р. *на ринку праці* області перебувало на обліку та отримувало комплекс соціальних послуг 22,7 тис. безробітних громадян – на 0,3% менше, ніж за цей період торік. Забезпечено роботою 13,1 тис. громадян, зокрема, за направленням служби зайнятості знайдено роботу та

повернуто до трудової діяльності шляхом працевлаштування на вільні та новостворені робочі місця – 12,7 тис. осіб, в т.ч. 5,4 тис. офіційно безробітних

Середньомісячна заробітна плата штатних працівників у червні 2019 року становила 8578 грн (+5,9% до травня 2019 року), за I півріччя 2019 року – 7855 грн і збільшилась у номінальному вимірі до відповідного періоду 2018 року на 18,7%, у реальному – на 9,2 %.

Загальна сума **заборгованості із виплати** заробітної плати найманим працівникам підприємств та організацій області (з урахуванням економічно неактивних підприємств) з початку 2019 року зменшилась на 4,8 млн грн або на 27,8 % і на 01.07.2019 склала 12,4 млн грн, у т.ч. по економічно активних підприємствах – 11,3 млн гривень.

Повністю ліквідовано заборгованість із виплати заробітної плати у м. Новгород-Сіверський та 17 районах області. У той же час, переважна сума боргу залишається на підприємствах-боржниках у м. Чернігові – 8,3 млн грн або 67,0 %, у містах Ніжині – 3,1 млн грн або 24,6 % та Прилуках – 0,4 млн грн або 2,9 %. Борги із заробітної плати мають підприємства Менського – 13,5 тис. грн, Ніжинського – 145,4 тис. грн, Сосницького – 251,6 тис. грн, Срібнянського – 122,9 тис. грн, Чернігівського – 155,0 тис. грн райони.

Вживались заходи щодо соціального захисту та соціального забезпечення населення.

Середній розмір пенсійних виплат (з урахуванням пенсійного забезпечення військовослужбовців та деяких інших категорій громадян) на 01.07.2019 склав 2677,42 грн, що в 1,7 рази перевищує прожитковий мінімум для осіб, які втратили працездатність (1564,0 грн).

Станом на 01.07.2019 державні **соціальні допомоги** в області отримують 59,0 тис. осіб. На виплату всіх видів державних соціальних допомог спрямовано

592,3 млн грн. Субсидію на житлово-комунальні послуги станом на 01.07.2019 отримувало 124,1 тис. сімей. Право на пільги за соціальною ознакою мають 288,7 тис. осіб. Для надання пільг на оплату житлово-комунальних послуг, придбання твердого палива та скрапленого газу спрямовано 231,1 млн гривень.

Особлива увага приділялася підтримці **багатодітних сімей**, яких станом на 01.07.2019 в області проживає 7079, в них виховується 24060 дітей. Протягом I півріччя 2019 року право на користування пільгами отримали 1066 багатодітних сімей. Посвідчення дітей з багатодітних сімей отримали 3155 дітей. 611 багатодітних сімей скористались пільгами за користування житлом, з оплати комунальних послуг – 3569, на придбання твердого палива та скрапленого газу готівкою – 1,3 тис. сімей.

Близько 4,2 тис. багатодітних сімей звільнено від оплати за харчування дітей в загальноосвітніх закладах області, у 4 тис. сімей діти безкоштовно відвідують різноманітні гуртки та секції, 1010 сімей (14,3 % від загальної кількості родин) отримали гуманітарну допомогу.

Протягом I півріччя п.р. до **сімейних форм виховання** було влаштовано 163 дитини (9 – усиновлено, 83 – під опіку, піклування, 43 – у

прийомні сім'ї та дитячі будинки сімейного типу, 11 – у патронатні сім'ї, 10 – тимчасово у сім'ї родичів, знайомих, 7 - повернуто у біологічну сім'ю), що на 6,1% більше у порівнянні з кількістю осіб, які посиротіли у січні-червні 2019 року (протягом такогож періоду минулого року відповідний статус набуло 153 дітей).

Питома вага дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, охоплених сімейними формами виховання складає 92,9% (на 0,7 відс. пункти більше ніж на 01.07.2018 – 92,2%).

Станом на 01.07.2019 в області функціонувало 202 прийомні сім'ї та 29 дитячих будинків сімейного типу, в яких знайшли прихисток 518 дітей. В порівнянні з аналогічним періодом минулого року кількість дітей в ПС та ДБСТ збільшилась на 4,8% (з 495 станом на 01.07.2018 до 518 на даний час)

В *освітній галузі* функціонують 444 заклади дошкільної освіти. У I півріччі п.р. розпочала функціонувати одна додаткова група на базі діючого закладу дошкільної освіти Парафіївської ОТГ. Відсоток охоплення дітей віком від 3 до 6 років збільшено до 96,9% (у відповідному періоді 2018 року - 96,3%).

У 2019/2020 навчальному році за новим Державним стандартом початкової освіти будуть навчатись понад 9,9 тисяч першокласників. Вживаються заходи щодо створення в приміщенні кожного першого класу новітнього освітнього середовища – проводяться відповідні ремонтно-будівельні роботи для облаштування класних кімнат початкової школи, купуються сучасні меблі та обладнання.

У 2018/2019 навчальному році в області у 109 закладах загальної середньої освіти функціонувало 225 класів з інклюзивним навчанням, в яких навчалось 275 дітей відповідної категорії.

Для організованого змістовного дозвілля дітей за основними напрямками позашкільної освіти функціонують 72 заклади, в яких свої навички та уміння удосконалюють 43,7% вихованців від загальної кількості дітей шкільного віку.

На покращення матеріально-технічної бази закладів *охорони здоров'я* протягом I півріччя 2019 року з різних джерел фінансування області спрямовано 56,8 млн грн, з них на проведення ремонтно-будівельних робіт – 19,9 млн грн, на придбання медичного обладнання та апаратури в лікувальні заклади області – 29,1 млн грн. Придбано 7 одиниць санітарного автотранспорту (витрачено 3,6 млн грн.).

За рахунок субвенції з державного бюджету на здійснення заходів, спрямованих на **розвиток системи охорони здоров'я у сільській місцевості**, в області затверджено 21 об'єкт нового будівництва – 16 амбулаторій монопрактики та 5 амбулаторій групової практики. Профінансовано 53,1 млн гривень. Закуплено 21 санітарний автомобіль та медичне обладнання. Також за кошти зазначеної субвенції закуплено 5 автомобілів для забезпечення наявних медичних закладів охорони здоров'я.

У *сфері культури* забезпечено проведення на належному організаційному та творчому рівні ряду культурно-мистецьких заходів з

нагоди державних свят, фестивалів та конкурсів, зокрема проведено 130 централізованих заходів, на їх реалізацію використано 3,3 млн гривень.

Проведено 3 рекламно-інформаційні тури по Чернігівській області для представників туристичних операторів та засобів масової інформації.

У сфері фізичної культури та спорту протягом I півріччя п.р. на офіційних міжнародних і всеукраїнських змаганнях спортсменами області завойовано 507 медалей, з яких 211 – золоті. Підготовлений 21 майстер спорту України, 3 майстри спорту України міжнародного класу, 239 кандидатів у майстри спорту і першорозрядників.

До складу збірних команд України з олімпійських та неолімпійських видів спорту входять 206 представників Чернігівщини із 40 видів спорту, з яких 109 основний склад, 55 кандидати і 42 резерв.